

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СФЕРІ ЗАЙНЯТОСТІ

Суровцева Ірина Юріївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

ORCID: 0000-0002-7909-0103

Вороніна Алла Геннадіївна, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Дніпро

У статті досліджено інноваційні технології соціальної роботи у сфері зайнятості та їх значення для ефективного вирішення проблем безробіття в сучасних умовах. Окреслено роль сприятливої ситуації на ринку праці, яка є важливим елементом соціальної безпеки на різних рівнях: індивідуальному, організаційному та державному. Зосереджено увагу на політичних і економічних викликах, що впливають на сферу зайнятості, зокрема, через агресію росії та військові дії в Україні. Розкрито сутність державної політики у сфері зайнятості, яка визначає зайнятість як діяльність, що забезпечує задоволення потреб громадян через отримання доходу, і безробіття, як соціально-економічне явище. Визначено, що соціальна робота у сфері зайнятості є важливим інструментом реалізації трудового потенціалу населення та спрямована на досягнення як короткострокових, так і стратегічних цілей, зокрема сприяння продуктивній зайнятості та мобільності робочої сили.

Сформульовано, що технологізація соціальної роботи є необхідною умовою підвищення ефективності діяльності у сфері зайнятості. Встановлено, що соціальна технологізація, через науково обґрунтоване використання методів і підходів, дозволяє передбачати соціальні зміни та активно впливати на ринок праці. Проаналізовано такі інноваційні технології, як профілювання клієнтів та соціальний супровід за підходом кейс-менеджменту, які допомагають скоротити час пошуку роботи та підвищити якість надання соціальних послуг. Виокремлено необхідність впровадження соціального партнерства як механізму узгодження інтересів працівників і роботодавців.

Ключові слова: інновації, інноваційні технології, соціальна робота, зайнятість, безробіття.

Surovtseva I., Voronina A. Innovative technologies of social work in the field of employment

The article examines innovative technologies in social work within the employment sector and their significance for effectively addressing unemployment issues in modern conditions. The role of a favorable labor market situation is outlined, which serves as an important element of social security at various levels: individual, organizational, and governmental. Attention is focused on the political and economic challenges impacting the employment sector, particularly due to Russian aggression and military actions in Ukraine. The essence of state employment policy is revealed, defining employment as an activity that ensures the fulfillment of citizens' needs through income generation, and unemployment as a socio-economic phenomenon. It is determined that social work in the employment sector is a crucial tool for realizing the labor potential of the population and is aimed at achieving both short-term and strategic goals, including promoting productive employment and labor mobility.

It is formulated that the technologization of social work is a necessary condition for enhancing the effectiveness of activities in the employment sector. It is established that social technologization, through the scientifically grounded use of methods and approaches, enables the anticipation of social changes and active influence on the labor market. Innovative technologies such as client profiling and case management social support are analyzed, which help reduce job search time and improve the quality of social services provided. The need for implementing social partnership as a mechanism for reconciling the interests of employees and employers is highlighted.

Key words: *innovations, innovative technologies, social work, employment, unemployment*

Постановка проблеми. В умовах політичної та економічної нестабільності (посилених агресією росії на території України та військовими діями, спрямованими на захист територіальної цілісності нашої держави), мільйони людей потребують соціальної підтримки та захисту, особливо з боку держави. У цих обставинах особливе значення набуває ефективна реалізація функцій соціальної роботи в сфері зайнятості, оскільки безробіття економічно активного населення стає особливо гострою проблемою. У таких умовах державна політика у сфері зайнятості повинна бути спрямована на оптимізацію ринку праці, підвищення мобільності робочої сили, створення нових робочих місць, а також підготовку і перепідготовку кадрів. Соціальна робота відіграє важливу роль у реалізації цих завдань, пропонуючи інноваційні підходи та технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В нинішніх умовах багато дослідників звертають увагу на важливість технологізації соціальної роботи для вирішення проблем зайнятості та безробіття. Н. Савченко акцентує увагу на сервісно-орієнтованій державній політиці та профілюванні клієнтів, що допомагає оптимізувати процеси працевлаштування з використанням технологій соціальної роботи [8]. В. Шахрай підкреслює важливість технологізації соціальної роботи як засобу вирішення соціальних проблем та підвищення ефективності зайнятості [12]. Т. Буда звертає увагу на державні пріоритети у формуванні трудового потенціалу через активну соціальну політику, спрямовану на залучення громадян до продуктивної праці [1]. О. Гришко досліджує модернізацію інформаційних систем у сфері зайнятості, акцентуючи увагу на використанні онлайн-платформ та цифрових сервісів для підвищення ефективності працевлаштування [2]. Н. Джинчарадзе, Н. Балашова аналізують впровадження кейс-менеджменту як інструменту індивідуального підходу до безробітних, що сприяє ефективному працевлаштуванню та наданню комплексної підтримки [3]. Інші дослідники, як-от А. Іванченко та В. Кузьмін, зосереджуються на державному регулюванні зайнятості та впровадженні Єдиної інформаційно-аналітичної системи (ЄІАС) [4], [5]. Л. Лєскова розглядає проблеми впровадження інновацій у соціальну роботу, зокрема через цифрові технології, які поліпшують мобільність робочої сили [6].

Мета дослідження полягає в аналізі та оцінці впливу інноваційних технологій на ефективність надання соціальних послуг у сфері зайнятості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сприятлива ситуація на ринку праці та можливості для повної зайнятості є важливими елементами соціальної безпеки на всіх рівнях: індивідуальному, організаційному, державному та суспільному.

Згідно з положеннями Закону України «Про зайнятість населення» під зайнятістю розуміється діяльність осіб, яка не суперечить законодавству і спрямована на задоволення їхніх особистих та суспільних потреб, з метою

отримання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі. До зайнятості також належить діяльність членів однієї сім'ї, які займаються господарською діяльністю або працюють на підприємствах, заснованих на їх власності, в тому числі на безоплатній основі. Терміном, який протилежний зайнятості є безробіття, під яким розуміють соціально-економічне явище, при якому певна частина людей не може реалізувати своє право на працю та одержання заробітної плати (винагороди), що є основним джерелом їхнього існування [8].

Відповідно під сферою зайнятості доцільно розуміти сукупність економічних, соціальних та правових відносин, що регулюють трудову діяльність громадян та забезпечують їхню участь у виробництві товарів та послуг, а також включає питання працевлаштування, створення робочих місць, підготовки та перепідготовки кадрів, а також забезпечення соціального захисту працюючих та безробітних. Для забезпечення зайнятості на ринку праці та соціального захисту в разі настання безробіття держава розробляє та реалізує певну соціальну політику у сфері зайнятості.

На думку Г. Чанишевої, соціальна політика може бути визначена як система заходів, спрямованих на реалізацію соціальних функцій держави, забезпечення соціальних та культурних прав і інтересів громадян, а також підвищення добробуту, соціального розвитку та рівня життя населення. Основними завданнями соціальної політики є досягнення добробуту і розвитку населення, стимулювання прагнення до соціального прогресу, підвищення якості життя та усунення будь-яких форм дискримінації серед працівників [11, с. 84]. При цьому згідно з п. 6 ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення», державне регулювання зайнятості – це процес формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості населення, який має на меті створення умов для забезпечення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості [7]. Важливою складовою цього регулювання є розробка механізмів соціального захисту громадян у випадку безробіття, а також впровадження програм з підвищення кваліфікації, перепідготовки

кадрів та створення нових робочих місць. Державна політика у цій сфері також спрямована на сприяння мобільності робочої сили, зменшення рівня безробіття і забезпечення гідних умов праці для всіх верств населення.

У теорії соціальної роботи соціальна політика у сфері зайнятості розглядається як інструмент формування, розвитку та реалізації трудового потенціалу економічно активних верств населення. Заходи, спрямовані на допомогу безробітним, є лише одним з напрямків цієї діяльності. У світовій практиці такий підхід до соціальної роботи у сфері зайнятості давно сформувався і ефективно впроваджується.

Не викликає сумнівів той факт, що основна мета соціальної роботи у сфері зайнятості полягає у сприянні кожному члену суспільства, особливо вразливим соціальним групам, у досягненні стабільного економічного становища. Т. Буда цю мету визначає дещо конкретніше та більш звужено. На її думку метою соціальної роботи у сфері зайнятості є трансформація взаємин клієнта з суб'єктно-об'єктних у суб'єкт-суб'єктні, а також перехід клієнта від пасивного споживача соціальних послуг до активної, вольової особистості, яка проявляє відповідальність за своє життя та добробут своєї сім'ї [0, с. 133].

У соціальній роботі значну увагу приділяють врахуванню соціальних настанов безробітних у процесі вирішення питань, пов'язаних із їхньою зайнятістю. Розуміння орієнтацій клієнта центру зайнятості допомагає соціальному працівнику вибрати найбільш ефективні методи пошуку роботи, стимулювати клієнта до самостійного планування своєї трудової кар'єри та прояву творчої активності. У своїй діяльності соціальний працівник використовує специфічні методи та технології, такі як консультування, соціальна допомога і захист, соціальне обслуговування та соціальне посередництво.

Покращення надання соціальних послуг в центрах зайнятості значною мірою залежить від технологізації соціальної роботи. Соціальна технологізація, як процес оптимізації професійної діяльності соціальних працівників, виступає наукомістким ресурсом, що дозволяє передбачати

різноманітні соціальні зміни, активно впливати на життя людей і досягати прогнозованих соціальних результатів. В. Шахрай соціальну технологію визначає як сукупність знань про найефективніші методи перетворення і регулювання соціальних відносин та процесів у житті людей, а також практична реалізація цих методів через алгоритмічне застосування оптимальних підходів до управління та зміни соціальних взаємодій і процесів [0, с. 12].

Деякі автори пропонують наступні технології соціальної роботи в сфері зайнятості:

- розвиток системи соціального партнерства;
- соціальний супровід за підходом кейс-менеджменту;
- профілювання клієнтів;
- регулярне інформування населення та роботодавців про ситуацію на ринку праці;
- організація тимчасового працевлаштування неповнолітніх громадян у віці від 15 до 18 років;
- організація громадських робіт [0, с. 424].

Згідно з дослідженнями, проведеними Укрстатом щодо ставлення населення до питань зайнятості, лише близько 34% громадян, які шукають роботу, звертаються до державної служби зайнятості. Зі свого боку, роботодавці часто сприймають службу зайнятості як установу для пошуку роботи невдахами і нерідко розглядають кандидатів, надісланих службою, як менш конкурентоспроможну частину робочої сили.

До структури Державної служби зайнятості входять обласні та місцеві центри зайнятості. Відповідно до чинного законодавства про зайнятість, обслуговування безробітних у центрах зайнятості здійснюється шляхом призначення дати відвідування, зазвичай один-два рази на місяць. Між цими візитами клієнт повинен самостійно шукати інформацію про можливості працевлаштування. Направлення до конкретних роботодавців для проходження співбесід чи працевлаштування клієнт отримує не більше

одного-двох разів на місяць. За такого підходу більшу частину часу під час періоду безробіття шукач роботи фактично залишається сам на сам із процесом пошуку роботи, без активного контролю або онлайн-нагляду за ходом його працевлаштування [0, с. 423].

Для вирішення чисельних проблем найбільш доцільним є використання інноваційних технологій соціальної роботи, що спрямовані на формування установок і орієнтацій соціальних суб'єктів на підприємницьку діяльність; забезпечують підготовку клієнтів до започаткування власного бізнесу, надаючи необхідні знання для реалізації підприємницького проєкту та його адаптації до умов ринку праці. Основними шляхами вирішення цих проблем на думку Л. Лєскової можуть бути [6]:

- інвестування в проєкти, що забезпечують конкурентоспроможність соціальної сфери на світовому ринку послуг;
- розвиток за інноваційним шляхом, обираючи головний напрямок для технологічного прориву;
- збільшення капіталізації соціальної сфери;
- визначення галузевих пріоритетів для капіталовкладень;
- розширення фінансування експорту інноваційних послуг;
- збільшення інвестицій у створення передумов для підвищення участі України в міжнародному розподілі праці, зокрема після вступу до Світової організації торгівлі.

До інноваційної діяльності також належить соціальне проєктування, яке полягає у плануванні та реалізації дій, що мають конкретні часові, просторові та ресурсні рамки. При цьому соціально-проєктну діяльність варто визначати як специфічну соціальну технологію [0].

О. Гришко вказує на необхідність оновлення технологій та методів надання послуг фахівцями служби зайнятості як для безробітних, так і для роботодавців у режимі онлайн, що включає використання сучасних месенджерів, таких як Viber, Skype, WhatsApp, Telegram. Відвідування безробітними центрів зайнятості доцільно замінити направленням до

конкретних роботодавців, що буде відображатися під час електронного обслуговування безробітних [0, с. 280].

Технології соціальної роботи в сфері зайнятості розглядаються через Єдину технологію обслуговування населення в центрах зайнятості (ЄТОН), яка являє собою систему методів надання клієнтам державної служби зайнятості соціальних послуг [10]. Ця система ґрунтується на раціональному поділі та спеціалізації праці персоналу, що здійснюється через скоординовані стандартні та уніфіковані процедури. Основу ЄТОН складають шість ключових блоків:

- створення функціональних секторів;
- посилення співпраці з роботодавцями;
- стимулювання самостійних зусиль клієнтів у працевлаштуванні;
- підвищення їхньої відповідальності перед собою, родиною та суспільством;
- організація прийому клієнтів (диспетчеризація);
- оптимізація документообігу для надання необхідних документів спеціалістам перед початком роботи з клієнтами, а також регулювання маршруту руху персональних справ і карток клієнтів.

В. Кузьмін особливу увагу звертає на інформаційну інноваційну технологію, яка створена на базі ЄТОН та Єдиної інформаційно-аналітичної системи (ЄІАС), які визнані винаходами та мають авторські свідоцтва і патенти, функціонує сучасна система обслуговування [0, с. 425]. Вона побудована на використанні сучасних Інтернет-технологій і включає пакет прикладних програмних продуктів, модернізовані обчислювальні локальні мережі в усіх центрах зайнятості України, а також єдину корпоративну мережу з виділеними каналами зв'язку, що з'єднують Державний центр зайнятості з регіональними центрами, і далі – з базовими центрами зайнятості [0].

ЄІАС є глобальною інформаційною системою, яка не тільки інтегрує всі центри зайнятості, але й дозволяє розподілити функції між ними за ієрархією. Частина функцій, таких як договірна діяльність, статистичний та аналітичний

облік, нарахування виплат та інші управлінські завдання, передається з базового рівня на обласний і далі на державний рівень. Це звільняє робочий час працівників центрів зайнятості для безпосередньої роботи з клієнтами.

Основний соціальний ефект від впровадження ЄІАС полягає в забезпеченні оперативного працевлаштування, поверненні людей до суспільно корисної діяльності, скороченні часу на пошук роботи та швидшому заповненні вакансій. ЄІАС дозволяє обслуговувати клієнтів у реальному часі, шукати вакансії не тільки в локальних базах даних, але й у всіх центрах зайнятості країни, включаючи автоматичний режим навіть за відсутності клієнта. Крім того, система передбачає створення умов для забезпечення високооплачуваної праці [9].

Н. Савченко відзначає, що важливою інноваційною технологією практичного впровадження клієнто-орієнтованого підходу у сфері надання послуг зайнятості є профілювання клієнтів. Профілювання безробітних полягає в заходах, спрямованих на зниження рівня тривалого безробіття та запобігання його зростанню. Суть цієї технології полягає в розподілі безробітних на групи, зважаючи на ризики тривалого безробіття, їх індивідуальні характеристики та трудовий потенціал. Основне завдання профілювання – швидке виявлення осіб з високим ризиком тривалого безробіття та підбір для них спеціальних програм і заходів активної політики зайнятості, враховуючи ситуацію на місцевому ринку праці [0, с. 211].

Перевагою технології профілювання є те, що вона дозволяє мінімізувати час, необхідний для пошуку роботи клієнтом після його реєстрації в Державній службі зайнятості як безробітного. Для подальшого впровадження та оптимізації цієї технології важливо дотримуватися таких вимог:

- забезпечити зручність, зрозумілість та простоту використання для фахівців, які надають послуги безробітним;
- враховувати специфіку місцевого ринку праці;
- забезпечити наступність, спираючись на попередній досвід і кращі практики у сфері зайнятості.

Ще однією інноваційною технологією, що підвищує якість послуг у сфері зайнятості, є соціальний супровід за підходом кейс-менеджменту. Він передбачає індивідуальний підхід до клієнтів під час взаємодії спеціаліста центру зайнятості з безробітним. Така взаємодія включає аналіз та оцінювання ситуації клієнта з урахуванням усіх факторів, що впливають на його становище, для розроблення індивідуального плану дій. Особливість кейс-менеджменту як інноваційної технології полягає в тому, що безробітній отримує не лише допомогу у працевлаштуванні, але й підтримку у вирішенні інших проблем, які можуть перешкоджати працевлаштуванню. Для цього може знадобитися залучення фахівців інших установ, органів державної влади чи місцевого самоврядування [0, с. 221].

Основними етапами надання послуг соціального супроводу за підходом кейс-менеджменту є: встановлення контакту з клієнтом, вивчення ситуації та оцінювання його потреб, розробка індивідуального плану, виконання цього плану, моніторинг, оцінка результатів роботи, завершення роботи та надання підтримки після працевлаштування [0, с. 15].

Покращення надання послуг та підвищення рівня зайнятості населення відбувається через розвиток технології соціального партнерства, яке реалізується через систему інститутів і механізмів узгодження інтересів учасників виробничого процесу – працівників і роботодавців. Соціальне партнерство в різних його формах є важливою складовою процесу посилення соціальної орієнтації сучасної ринкової економіки та її соціалізації. Основною метою соціального партнерства є підвищення ефективності послуг у задоволенні попиту на робочу силу та активному її формуванні. Забезпечення потреб роботодавців у кваліфікованій робочій силі сприяє оновленню бази вакансій, що, у свою чергу, збільшує можливості працевлаштування громадян і знижує рівень безробіття.

Оскільки молодь не завжди має чіткі та обґрунтовані очікування щодо працевлаштування, деякі науковці вважають за доцільне розробляти спеціальні «адаптаційні» програми, створені спільно з фахівцями з роботи з

молоддю [0, с. 229]. Ці програми повинні допомогти молодим спеціалістам адекватно сприймати ситуацію на ринку праці. Наприклад, центри зайнятості на державному рівні вирішують не лише соціальні та економічні, але й психологічні проблеми безробітних громадян. Досвід роботи фахівців у сфері зайнятості свідчить, що найбільш ефективною є комплексна психологічна допомога молодим безробітним, яка включає консультування, психодіагностику, корекцію, психопрофілактику та різні види психотерапії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інноваційні технології соціальної роботи є важливим інструментом підвищення ефективності зайнятості населення, забезпечення соціальної підтримки та створення умов для адаптації на ринку праці. Такі технології, як профілювання клієнтів, соціальний супровід за підходом кейс-менеджменту, а також розвиток соціального партнерства, спрямовані на вдосконалення процесів працевлаштування, скорочення тривалого безробіття та підвищення мобільності робочої сили. Використання сучасних інформаційних систем, таких як ЄІАС, дозволяє забезпечити швидке і ефективно працевлаштування, водночас поліпшуючи якість наданих послуг. Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом стану застосування інноваційних технологій соціальної роботи з безробітними в Україні.

ЛІТЕРАТУРИ

1. Буда Т. Соціальна робота у сфері зайнятості: державні пріоритети. *Психологія і суспільство*. 2014. №4. С. 132-137.
2. Гришко О. П. Модернізація інформаційного забезпечення сфери зайнятості населення: проблеми та перспективи. *Організаційно-управлінські та психологічні аспекти сучасного ринку праці України*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 27 листопада 2017 р. Київ, 2017. С. 276-282.
3. Джинчарадзе Н. Г., Савченко Н. В., Балашова Н. В. Кейс-менеджмент як інструмент працевлаштування. Київ : ІПК ДСЗУ, 2018. 18 с.

4. Іванченко А. В. Формування та розвиток механізмів державного регулювання зайнятості населення в Україні : дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Запоріжжя, 2015. 201 с.

5. Кузьмін В., Тургенєва А., Демченко І. Технології покращення надання соціальних послуг в Україні в сфері зайнятості. *Social Work and Education*. 2020. Т. 7, №. 4. С. 418-435.

6. Лєскова Л. Ф. Використання інноваційних технологій у соціальній роботі: проблеми та шляхи їх вирішення. URL: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/11022/Лєскова%20Л.%20Використання%20іннов.%20технологій.pdf> (Дата звернення 14.10.2024).

7. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. №5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (Дата звернення 14.10.2024).

8. Савченко Н. В. Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики у сфері зайнятості населення в Україні: дис... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02. Харків, 2020. 495 с.

9. Соціальна робота у сфері зайнятості. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 74 с.

10. Фандєєв М.Ю. Удосконалення єдиної інформаційно-аналітичної системи, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції в Україні. *Філософія публічного управління*. 2018. № 2. С.71-75. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Adorno_Teodor/Zauvahy_pro_polityku_i_nevroz.pdf#page=71 (Дата звернення 15.10.2024).

11. Чанишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №11. С. 80-86.

12. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

REFERENCES

1. Buda, T. (2014). Sotsialna robota u sferi zainiatosti: derzhavni priorityty [Social work in the field of employment: state priorities]. *Psykhoholohiia i suspilstvo*, 4, 132-137 [in Ukrainian].

2. [Hryshko, O. P. \(2017\). Modernizatsiia informatsiinoho zabezpechennia sfery zainiatosti naseleattia: problemy ta perspektyvy \[Modernization of information provision of the sphere employment of the population\]. *Orhanizatsiino-upravlinski ta psykholohichni aspekty suchasnoho rynku pratsi Ukrainy: materialy VI Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii* \(pp. 276-282\). Kyiv \[in Ukrainian\].](#)

3. Dzhyncharadze, N. H., Savchenko, N. V. & Balashova, N. V. (2018). Keis-menedzhment yak instrument pratsevlashtuvannia [Case management as an employment tool]. Kyiv : IPK DSZU [in Ukrainian].

4. [Ivanchenko, A. V. \(2015\). Formation and development of state mechanisms regulation of population employment in Ukraine : diss. ... candidate of sciences in public administration: 25.00.02. Zaporozhye: Classic. private Univ. Zaporozhye \[in Ukrainian\].](#)

5. [Kuzmin, V., Turhenieva, A., & Demchenko, I. \(2020\). Tekhnolohii pokrashchennia nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini v sferi zainiatosti \[Technologies for improving the provision of social services in Ukraine in the field of employment\]. *Social Work and Education*, 4, 418-435 \[in Ukrainian\].](#)

6. [Lieskova, L. F. \(2022\). Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u sotsialnii roboti: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia \[Use of innovative technologies in social work: problems and ways to solve them\]. Retrieved from: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/11022/Lieskova%20L.%20Vykorystannia%20innov.%20tekhnolohii.pdf> \[in Ukrainian\].](#)

7. [Pro zainiatist naseleattia: Zakon Ukrainy 05.07.2012 p. №5067-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> \[in Ukrainian\].](#)

8. On employment of the population: Law of Ukraine №5067-VI (2012, July 5). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> [in Ukrainian].

9. [Savchenko, N. V. \(2020\). Mekhanizmy formuvannia ta realizatsii servisno-orientovanoi derzhavnoi polityky u sferi zainiatosti naseleattia v Ukraini \[Mechanisms of formation and implementation of service oriented state policy in the](#)

sphere of employment of the population in Ukraine]: dys... d-ra nauk z derzh. upr.: 25.00.02. Kharkiv: Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu Ukrainy [in Ukrainian].

10. Sotsialna robota u sferi zainiatosti (2018) [Social work in the field of employment]. Ternopil: TNEU [in Ukrainian].

11. Chanysheva, H. (2020). Sotsialna polityka: poniattia, tsili ta pravove zabezpechennia [Social policy: concepts, goals and legal support]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 11, 80-86 [in Ukrainian].

1. Shakhrai, V. M. (2006). Tekhnolohii sotsialnoi roboty [Technologies of social work]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury [in Ukrainian].